Eduskunta
Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta

Lausunto

21.04.2016

Viite U 16/2016 vp
Komission ehdotus lähetettyjä työntekijöitä koskevan direktiivin (direktiivi 96/71/EY) muutoksista (*lähetettyjen työntekijöiden direktiivin muutosdirektiivi*)

Tausta

Lähetettyjä työntekijöitä koskevan sääntelyn muutosehdotuksen tavoitteena on luoda tasavertaiset toimintaedellytykset työntekijöitä lähettävien ja kotimaisten yritysten välille ja samojen sääntöjen soveltaminen. Näin varmistetaan työntekijöiden suojelu ja oikeudenmukainen kilpailu kotimaisten ja ulkomaisten yritysten välillä. Lisäksi ehdotuksella edistetään periaatetta, jonka mukaan samassa paikassa tehtävästä samasta työstä olisi saatava sama korvaus. Ehdotus kytkeytyy kansallisiin palkan määräytymistä (laki, työehtosopimus, määräykset) koskeviin erilaisiin järjestelmiin, joiden mukaan vähimmäispalkka ja palkan lisät ja korvaukset määräytyvät.

Osa jäsenmaista on pyytänyt komissiota uudistamaan direktiiviä ja luomaan mm. yhdenvertaisen kohtelun periaatteen palkkauksessa. Osa jäsenmaista puolestaan pitää ennenaikaisena direktiivin avaamista ennen ns. lähetettyjen työntekijöiden täytäntöönpanodirektiivin täytäntöönpanoa ja sen evaluoimista. Nämä katsovat yhdenvertaisen palkkavaatimuksen olevan ei-yhteensopiva sisämarkkinoiden kanssa ja palkkaerojen olevan yksi legitiimi peruste palvelujen tarjoajien kilpailuedulle. Täytäntöönpanodirektiivissä ei ole käsitelty nyt ehdotettuja näkökohtia. Neuvoston sosiaaliasioiden työryhmässä asian käsittely on alkanut. Seuraavassa kokouksessa 28.4.2016 on tarkoitus keskustella komission ehdotusten vaikutusarvioinneista. Suomen osalta on kuvattu virheellisesti lähetettyjen vuokratyöntekijöiden sääntely, koska Suomi on hyödyntänyt jo mahdollisuutta kohdella kansallisia ja lähetettyjä vuokratyöntekijöitä yhdenmukaisesti työehtojen määräytymisen suhteen.

Komission muutosehdotuksen keskeiset elementit ovat:

1) **Direktiivin soveltamisalan laajentaminen rakennusalan lisäksi muille toimialoille.** Nykyisin direktiiviä tulee soveltaa rakennusalalla, mutta jäsenvaltiot voivat soveltaa sitä muillakin aloilla. Suomi soveltaa jo nykyään direktiiviä kaikilla aloilla. Samoin tekevät useat maat kuten Itävalta, Belgia, Espanja, Ranska, Kreikka, Italia, Hollanti, Portugali ja Slovakia. Muutos ei vaikuttaisi näissä maissa sovellettaviin työehtoihin.

2) **Palkkasäännöksen tarkentaminen:** Lähetettyihin työntekijöihin esitetään sovellettavaksi vastaanottavan jäsenvaltion palkkausta koskevia sääntöjä siten kuin ne on **vahvistettu laissa tai yleissitovissa** työehtosopimuksissa. Vähimmäispalkan sijasta ehdotuksessa säädettäisiin palkoista/korvauksista (remuneration). Lähetettyihin työntekijöihin noudattavan palkan käsite määritellään sen jäsenvaltion lainsäädännössä ja/tai kansallisen käytännön tai yleissitovan työehtosopimuksen mukaan, jonne työntekijä on lähetetty työhön. Tätä ei esitetä muutettavaksi. Maissa, joissa ei ole työehtosopimusten yleissitovuusjärjestelmää, voitaisiin tietyin ehdoin edelleen soveltaa yleisesti sovellettavien

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖ
PL 32 (Aleksanterinkatu 4)
00023 Valtioneuvosto • Puh. 029 51 6001
Faksi 09 1606 2160 • www.tem.fi

ARBETS- OCH NÄRINGSMINISTERIET
PB 32 (Alexandersgatan 4)
00023 Statsrådet •Tfn 029 51 6001
Fax 09 1606 2160 • www.tem.fi

MINISTRY OF EMPLOYMENT AND THE ECONOMY
P.O. Box 32 (Aleksanterinkatu 4)
FI-00023 Government •Tel. +358 29 51 6001
Fax +358 9 1606 2160 • www.tem.fi

työehtosopimusten palkkamääräyksiä. Jäsenvaltioiden olisi avoimesti täsmennettävä, mistä eri osatekijöistä työstä maksettava korvaus niiden alueella muodostuu. Suomessa lähetetyn työntekijän vähimmäispalkka määräytyy yleissitovien työehtosopimusten perusteella, joiden mukaiset lisät tulee maksaa myös lähetetylle työntekijälle (esim. ilta, yö, haitallisen työn lisä). Suomen järjestelmän pääperiaatteet eivät näyttäisi muuttuvan.

3) **Mahdollisuus säätää kansallisesti alihankintaketjujen osalta tietty vähimmäispalkkatasoedellytys:** Jäsenvaltiot voisivat velvoittaa pääurakoitsijan hyväksymään ainoastaan sellaisia alihankkijoita, jotka noudattavat tiettyjä esim. työehtosopimusten mukaisia palkkaehtoja. Kyse on vapaaehtoisesta sääntelystä jäsenmaille.

4) **Vuokratyön osalta** komissio ehdottaa pakollista säännöstä siitä, että lähetettyihin vuokratyöntekijöihin sovelletaan yhdenvertaisen kohtelun periaatetta suhteessa paikallisiin vuokratyöntekijöihin nähden. Nykyisin lähetettyjen direktiivi sallii yhdenvertaisen kohtelun periaatteen noudattamisen, mutta sen soveltaminen on vapaaehtoista. Suomen lainsäädäntö täyttää jo nyt ehdotetun säännöksen tason eli vuokratyödirektiivin mukaisen yhdenvertaisen kohtelun periaatteen. Tämä sääntely otettiin käyttöön vuokratyödirektiivin implementoinnin yhteydessä.

5) **Yli 24 kuukauden lähettämiset** (**pitkäaikaiset työtehtävät**): Komissio ehdottaa, että yli kahdeksi vuodeksi lähetetyt työntekijät tai tosiasiallisesti yli 2 vuotta kestävät lähettämiset kuuluisivat vastaanottavan jäsenvaltion työlainsäädännön pakollisten säännösten piiriin. Näissä tilanteissa lähetettyjä työntekijöitä kohdeltaisiin samalla tavalla kuin *vastaanottavan* jäsenvaltion paikallisia työntekijöitä useimpien työlainsäädännön näkökohtien osalta (ml. irtisanomissuoja). Nykyisin lähetetyn työntekijän työsuhteeseen sovelletaan lähettävän valtion eli heidän kotimaansa työlainsäädäntöä. Tämä säännös Suomen tulisi ottaa käyttöön, jos direktiivi hyväksyttäisiin tässä muodossa.

   Ehdotettu 24 kuukauden sääntö olisi Suomen kannalta komission ehdotuksen merkittävin muutos. Tällä hetkellä aikarajaa, jonka jälkeen lähetettyä työntekijää olisi kohdeltava täysin yhdenvertaisesti työntekomaassa tavanomaisesti työtä tekevien kanssa, ei ole määritelty.

   Valtioneuvoston kannan mukaisesti ehdotuksen yksityiskohtaisempia vaikutuksia selvitetään muun muassa Rooma I-asetuksen kansainvälisiin lainvalintasäännöksiin ja työvoiman vapaan liikkuvuuden säännöksiin.

Päivi Kantanen
Neuvotteleva virkamies

Tiedoksi: Tarja Kröger ja Liisa Heinonen, TEM